Laiškai LIETUVIAMS

1950 m. kovo mėn. 2 nr.

AUKSAS PELENUOSE.

"Auksas ir pelenuose žiba", sako lietuvių patarlė. Tokia mintis ateina, galvojant apie Lietuvos globėją Šv. Kazimierą. Gyveno jis karališkuose rūmuose, kur buvo tik auksas, perlai ir šilkai, kur putojo taurėse vynas, skambėjo dainos, aidėjo šokių muzika. Karaliaus rūmų gyventojai nepraleido šių progų, jie linksminosi, džiaugėsi, nenorėjo, kad jų gyvenimas praeitų veltui, stengėsi išgarsėti, pasiekti kuo daugiausia garbės, įamžinti savo vardą.

Taip elgėsi ir visi Šv. Kazimiero broliai, tik jis vienas, atrodo, to nesuprato. Karališka prabanga jam priminė pradžioje gavėnios bažnyčioje sakomus žodžius: "Atsimink, žmogau, kad esi dulkė ir dulke pavirsi". Jo neviliojo auksas, šilkai, nepasotindavo nei šios žemės muzika. Visa tai jis niekino, nes troško kitokios garbės, ilgėjosi gražesnės muzikos.

Kiti karalaičiai savo brolio nesuprato. Stebėjosi, kad jis, dėvėdamas auksu ir šilkais, galvojo tik apie gavėnioje barstomus pelenus. Gal gailėjosi, kad jų brolis atrodė tikras išsigimėlis, kad jis nevartojo savo didžių gabumų išgarsėti ir iškelti jų dinastijos vardą. Jo netraukė nei karališka karūna, neviliojo nei gražiausios karalaitės. Ne tokios karūnos jis troško, galvojo apie kitokias vestuves. Jis dar labiau gailėjosi savo brolių, negu tie jo, kad jie yra toki trumparegiai, kad parduoda tikrąjį auksą už menkos vertės blizgučius. Kur buvo tiesa, kas klydo?

Penki šimtai metų nuo to laiko praėjo, ir visas pasaulis mato, kas klydo. Kazimiero brolių vardus tik vienas kitas istorikas sutrūnėjusiose knygose suranda, o Šv. Kazimierui lenkiasi visi.

Jo gyvenimas atrodė toks niūrus, liūdnas, kaip tie gavėnios pelenai. Bet buvo priešingai. Jo brolių auksas ir perlai pelenais ir dulkėmis pavirto, o Šv. Kazimieras pasiliko žibėti, kaip auksas tuose pelenuose.

Taip, jau ir šis gyvenimas dažnai mums siurpryzų padaro, bet dar daugiau jų pridarys kitas. Ten juoksis tie, kurie čia verkia, garbės sostuose sėdės šios žemės paniekintieji.

Šv. Kazimieras ir šiandien mato savo žemiškos Tėvynės kančias, neužmiršta jos sutryptos purvuose, žino, kad jo globojama, ji žibės, kaip auksas pelenuose.

AR RYŽTATĖS?

Miuncheniečių pasižadėjimas

Miuncheno miesto gyventojai kartą minėjo žuvusiuosius pirmame pasauliniame kare. Į minėjimą suplaukė didžiulės žmonių minios. Kalba T. Rupert Mayer, garsus kunigas ir didelis visuomenininkas. Jis tada sakė:

— Mes minime mūsų mirusiuosius brolius ne tik pilni skausmo ir liūdesio, bet ir teisėto pasididžiavimo. Jų tarpe buvo tokių karžygiškų ir draugiškų vyrų, jog jie mums atrodo, lyg pasakų herojai. O kad ši nesavanaudiška tėvynės ir savo tautiečių meilė prisikeltų mūsų širdyse! Kad mes bent kiek turėtume tos neišsenkančios, niekuo nenusiviliančios krikščioniškosios meilės, skatinančios mus dideliems žygiams! Tai būtų užtikrinimas, kad pergyvensime šią žiemą, neleisdami tūkstančiams mūsų tautiečių žūti nuo šalčio ir alkio...

Kas tad daryti? Kiekvienas tegul kuria ir dirba pagal savo gabumus, kiekvienas tegul pasistengia savo versle, savo tarnyboj, užimamoje vietoje. Bet ne pinigo ar pelno trokšdamas. Ne! Jo žvilgsnis tebūna nukreiptas į kitus. Mūsų tauta gali pasveikti tik krikščioniškos meilės dėka. Mūsų kritusieji broliai nori matyti meilės žygdarbių! Kas dabar taupo, kas aukoja tautai, tas geriausiai prisimena žuvusius.

Baigdamas jis kalbėjo:

— Tad ar jūs ryžtatės palaidoti neapykantą, kuria žudote vieni kitus? Ar jūs esate pasiryžę sumažinti savo tautiečių skurdą, vargą, dejavimus? Ar jūs mokate ir norite pasiaukoti ir būti drausmingi? Ar norite auklėti jaunimą šioje dvasioje stipria, galinga karta tėvynės prisikėlimui? Ar jūs ryžtatės niekados neišsižadėti tėvynės ir jai likti ištikimi iki mirties?

Atsiliepdami į šiuos žodžius, tūkstančiai kėlė rankas į viršų ir kaip iš vienos krūtinės nuaidėjo kelis kartus per aikštę iškilmingas šauksmas:

— Taip, mes ryžtamės!

T. Mayer priėmė šią minios priesaiką žodžiais:

— Visagalis ir Visažinantis Dievas girdėjo jūsų priesaiką, Jis tepadeda ir ją įvykdyti.

Ir tie žmonės šelpė, kiek tik galėjo, kitus ir patys daug aukojo ir iš kitų drįso prašyti aukų. Daug kam buvo vienu ar kitu būdu pagelbėta, surasta darbo. Taip miuncheniečiai buvo išgelbėti nuo bado šmėklos, nuo pasinėrimo neviltyje, įtūžime, žudančiame dvasios ir kūno skurde.

Darbai, o ne skambūs žodžiai

Ir daugelis mūsų tautiečių dabar yra panašioje būklėje. Daug kam skurdas ir bado šmėkla žvelgia į akis. Ne vienas prarado sveikatą, sugadino nervus, širdį, apsirgo džiova. Ypač pasiliekančiųjų Vokietijoje yra sunki dalia ir, tur būt, ji vis sunkės. Bet dauguma ir kitur išvykusių dirba ne savo profesijos darbą, jaunimas negali toliau studijuoti, o kiti ir didį vargą vargsta.

Daug, tikrai daug, aukojo mūsų broliai ir sesės, gyvenantieji Amerikoje, daug suaukojo ir patys tremtiniai Vokietijoje, ypač prieš valiutos pakeitimą. Tas daug kam padarė gyvenimą įmanomą, daug ką išgelbėjo nuo ligų ir bado. Už tai garbė ir padėka jiems visiems! Bet vis tiek nebuvo padaryta tiek, kiek šiose sąlygose būtų buvę galima padaryti. Kai tik prisimename mūsų partizanų pakeltas aukas, gelbstint savo tautiečius, už juos mielai aukojant ne tik gyvenimo patogumus, bet ir pačią gyvybę, turėtume pajusti pareigą padėti dar labiau kiekvienam lietuviui šiapus geležinės uždangos, kad jis nežūtų nuo skurdo ir gyvenimo smūgių.

Tačiau kai žmogus stebi vyrus, išleidžiančius tiek pinigų svaigalams, pobūviams, rūkalams ir visokiems menkniekiams; kai matai mergaites ir moteris, besipuošiančias vis naujais parėdais, tai pagalvoji, kad jie nesijaučia ar pamiršta esą kovojančios, pavergtos tautos nariai, esą tremtyje. Aš nesakau, kad negalima skoningai rėdytis, kad negalima saikiai parūkyti ar kokį stikliuką išgerti, bet mes ne-

galime *prabangiai* gyventi, kai kitiems mūsų tautiečiams trūksta būtiniausių pragyvenimui dalykų, kai jie į ligas ir į skurdą brenda.

Matydami kitų perdėtai aukštą gyvenimo lygį, prabangą, mūsų vargstantieji broliai suraukia veidą, gniaužo kumštis, o kiti yra stumiami neklausyti savo sąžinės ir dėl didesnio uždarbio parsiduoti su kūnu ir siela svetimtaučiams. Mes turėtume tai suprasti ir išgirsti savo tautiečių šaukiantį balsą. Tikra artimo meilė ras būdų ir galimybių padėti.

Ar atsiras stiprios lietuvių susišelpimo kasos? Ar bus sukurti fondai, padedą mūsų jaunimui išeiti mokslus, įsigyti specialybes, išlaikyti lietuvybės židinius? Čia tinka apaštalo Jokūbo žodžiai: "Ką padės, mano broliai, jei kas sakytų turįs tikėjimą, bet neturėtų darbų? Jei brolis ar sesuo būtų pliki ar stigtų jiems kasdieninio išlaikymo ir kas nors iš jūsų sakytų jiems: eikite ramybėje, susišildykite ir pasisotinkite, bet neduotų jiems, ko kūnui reikia, ką tai padės?"

Ką padės mūsų gražios svajonės apie tėvynę, skambūs patrijotizmo žodžiai, afišavimasis lietuviais, jei neremsime savo tautiečių? Tėvynės meilė be gerų darbų savo tautiečiams yra mirusi.

Meilė— antroji tėviškė ir šeima

Nekartą tavo artimui bus reikalinga ne tiek medžiaginė pagalba, kiek mylinti, užjaučianti širdis. Tremties sąlygos gali baisiai slėgti žmogų. Netekimas brangiausių žmonių, neturėjimas savo šeimos yra skaudi, negyjanti žaizda, daugelio mūsų tautiečių širdyse. Jiems galima bent kiek palengvinti lietuvišku nuoširdumu, atjautimu jų rūpesčių ir skausmų. Tarp kitų brolių lietuvių jie turi pasijusti, kaip šeimoje.

Daug kas iš tautiečių negali sukurti šeimos, negali džiaugtis ta taip išsvajota laime. Daugelio šeimos yra suardytos, atskirti vyrai nuo žmonų, vaikai nuo tėvų. O, juk taip norėtųsi mylėti, jaustis ne vienam. Daugelis galėtų liūdnai kartoti tuos suaugusios merginos žodžius: "Visi po du, vis po du, o aš viena, Dievuli, kaip graudu, graudu!" Bet juk galima praktikuoti dvasinę tėvystę bei motinystę. Savo tarpe turime tiek našlaičių, tiek šeimų be tėviškos globos, be motiniškos meilės; yra tiek jaunimo, ieškančio pagalbos ir globos. Rūpinkis jais, jiems atverk savo širdies turtus ir globok juos tėviško gerumo ir motiniškos meilės galia. Tu žinosi, kam dirbi, vargsti ir gyveni. Tavo gyvenimas nebus be meilės, be prasmės. Meilė tautiečiams tau taps antroji šeima ir tėviškė, tavęs taip nekankins tas baisus, nepakeliamas ilgesys. Tu galėsi sakyti su Tumu—Vaižgantu: "Kitiems laimę teikdamas, pats laimingas tapau."

Žinoma, tai nebus lengva, dažnai reikės aukų. Bet šiame gyvenime juk negalima apsieiti be aukų. O jeigu mes atsiminsime, kad aukojamės iš meilės To, kurs už mus paaukojo gyvybę, tos aukos nebus taip sunkios.

Tad ar ryžtatės jūs, broliai ir sesės lietuviai, dėl šventos pagarbos mūsų žuvusiems, dėl jų sudėtų aukų ant Tėvynės aukuro, dėl meilės Lietuvai ištiesti pagalbos ranką suvargusiems tautiečiams? Ar jūs ryžtatės kovoti už kiekvieną brolį ir sesę, kad jis nepalūžtų dvasia ar kūnu ir nežūtų mūsų tautai? Pasiryžimas būti ištikimu ir dosniu broliui lietuviui reiškia praktišką pasiryžimą būti ištikimu Lietuvai!

P. Daugintis, S.J.

Nieko nebūti reikalingam yra Dievo privilegija. Ir žmogus, kuo mažiau reikalauja sau, kad daugiau galėtų teikti kitiems, tuo jis dieviškesnis.

Vysk. J.H. Miuleris

Skaityk ir kitus paragink užsisakyti "LAIŠKUS LIETUVIAMS".

Metinės prenumeratos kaina 1 doleris, atskiras numeris 10 centų. Dabar užsisakiusieji dar galės gauti ir pirmą bei antrą numerį.

TOLSTANT NUO LIETUVOS

Artėdami prie naujojo žemyno, mes tolstame nuo Lietuvos. Kiekviena banga, pastumianti laivą pirmyn, kiekvienas laivo ratų pasisukimas mus tolina nuo senojo Europos žemyno, kur prie Baltijos jūros, prie Klaipėdos ir Palangos yra prisiglaudusi Lietuvos žemė.

Ten kur seneliai Vilnius ir Kaunas stūkso, kur Nemunas, anot Adomo Mickevičiaus, apkabinęs Nerį neša savo vandenis į jūrą, kur per krauju ir ašaromis paplūdusius laukus, pievas ir miškus plaukia Šešupė, Nevėžis ir Dubysa bei Šventoji, ten paliko toji brangiausia mums žemė, kuriai Praamžius suteikė tiek daug ir tokių kietų bandymų, kad ji galėtų tapti vis tobulesnė, kad išpirktų pablūdusios žmonijos, o dalinai ir savo, kaltes.

Mes jau primiršome netolimą praeitį, mūsų žaizdos, gyvenimo dulkių apneštos, prigeso. Bet jos niekad neužges! Mūsų kelionės pradžioje, pradėjus tolti nuo Tėvynės laukų, jos atgijo visu žiaurumu. Mums vėl stojosi prieš akis toji tautos tragedija, kurios dalyviai buvome ir mes patys, kad dešimtys tūkstančių Lietuvos sūnų ir dukterų apleido savo tėvynę, nenorėdami būti sunaikinti mums jau pažįstamo grobuonio —bolševiko. Mums vėl atgijo nemiegotos naktys ne vien dėl to, kad bombų kruša siekė mus kelyje, bet ir dėl to, kad palikom neapgintą Tėvynę, kad joje, žiauriai naikinamoje, paliko sūnus, kartais motina arba tėvas, nespėję prisijungti prie bėgančios šeimos, o daugelio paliko seni tėveliai arba jų dar nesužėlę kapai.

Prisiminėm mes ir Sibiran išvežtas motinas, tėvus, brolius ir seseris. Skaudžiais smūgiais pasikartojo gautieji iš anapus laiškai bei spaudos žinios apie mūsų žmonių naujus kapus ir Tėvynėje ir tolimam Sibire, kur šaltoji žemė vis daugiau ir daugiau priglaudžia mūsų tautos kankinių, kurie neišlaikė žiaurių bandymų arba krito bolševikų kulkos pakirsti. Taip, prisiminėm palaidotas viltis, kad, bolševizmą nugalėjus, ant savo namų slenksčio pasitiksim begrįžtančius nusilpusius kankinius arba organizuotu būdu juos parsigabensim Tėvynėn.

Taip, fiziškai mes tolstame nuo Tėvynės. Atrodo, kad mūsų gyvos širdies gabalai išplėšiami iš mūsų krūtinių. Bet jei mūsų grįžimas Tėvynėn pasidarė galimas tik per Australiją, Kanadą ir Jungtines Amerikos Valstybes bei kitus emigracijos kraštus, tai ši mūsų kelionė, ateities akimis žiūrint, mus net ir fiziškai artina prie savo Tėvynės. Bet tas artėjimas virs tik tada realybe, kada savo dvasia mes išliksime gyvi lietuvių tautos kūno nariai, kada didžių visos tautos ir savo širdies žaizdų nenuslopinsime naujo gyvenimo triukšmu bei vien tik dolerių ieškojimu, o blogiausia, besaikiu alkoholio vartojimu. Kada Tėvynė silpsta nelygioje mūsų partizanų kovoje su Maskvos slibinu, kada kraujo, ašarų ir kančių taurė jau sklidina mūsų Tėvynėje, negalima būti susnūdusiems arba apsileidusiems! Visi kaip vienas, kas kuo išgalėdami, neškime savo dalį ant tautos išvadavimo ir ant tautos išlikimo aukuro!

Nuvažiavę, sustiprinkim seniau nuvykusių mūsų tautiečių likučius, jie labai daug nusipelnė Lietuvai, nors vienur kitur ir prarado savo tautai prieauglio dalį. Sustiprinkime jų parapijas, jų organizacijas bei spaudą. Būkime jautrūs ne tik bendriems tautos reikalams, bet ir tarpusaviuose santykiuose tiek su senais tiek su naujais emigrantais. Nepraraskim lietuviškos širdies! Neužmirškime, kad esame vaikai vienos ir tos pačios kankinamos motinos Lietuvos!

Nepramiegokime Tėvynės laisvės aušros! Visi įsijunkime į laisvės žygį, kai ateis kovos valanda, o toji valanda gal jau artėja.

Tenelieka nė vieno lietuvio tolimuose pasaulio kraštuose. Laikui atėjus, visi turime atsirasti Tėvynėje!

Lai Dievas mums tai padeda!

A. Mantautas, senj.

Atlanto vandenyne,
"Gen. Howze" laive,
1949 m. rudenį.

DIEVO PLANAI MOTERYSTĖJE

I

Man reiktų pranašų įkvėpimo, poetų jautrumo, šventųjų pagarbos. Rašyti apie Dievo planus moterystei, šeimos gyvenimui, reiškia susidurti su pačiais giliausiais ir švelniausiais būties ir gyvenimo slėpiniais, su amžinuoju Gėriu ir Grožiu, ir su jo atspindžiais žemėje. Todėl man gaila, mielasis Kazy, kad mano žodžiai bus perdaug skurdūs tam dieviškajam grožiui pavaizduoti. Šis laiškas bus tartum kalbėti besimokančio kūdikio švebeldžiavimas. Pats išminties ir visokio žinojimo Šaltinis tepapildo šių eilučių trūkumus ir teatskleidžia Tau dieviškąjį moterystės planų grožį.

"Pradžioje buvo meilė. Ta meilė buvo pas Dievą ir Dievas buvo meilė. Visa per ją padaryta, kas padaryta, ir be jos nepadaryta nieko...." Taip galėtų skambėti šv. Jono evangelijos pradžia, pakeitus vienui vieną žodį. Ir tas pakeitimas nebūtų erezija, tik ryškiau atžymėtų tą didžią, to paties Evangelisto pirmame laiške iškeltą tiesą — "Dievas yra meilė". Begalinė, neišmatuojama, neaprėpiama, neišsenkanti, niekuomet pilnai nesuprantama meilė! O meilė, kaip žinai, yra laimė. Begalinė meilė — begalinė ir laimė. Taigi, be šešėlio nelaimės, skausmo, nevilties. Amžina, niekada nemažėjanti, nenusibostanti, pati savęs visuomet tikra laimė!

Ar tu pastebėjai, koks yra pirmutinis ir didžiausias laimingos meilės troškimas? Kaip alkis ieško maisto, troškulys gėrimo, kaip akis šviesos, ar plaučiai oro, taip tikroji meilė trokšta duoti. Duoti save pačią. "Meilė, tai laimės veržimasis nešti vaisių", rašo vienas autorius. Meilė negali pasilikti užsidariusi. Užtrokštų. Ji turi sklisti, lyg ugnis sausoje pievoje, vėjui pučiant.

Todėl ir dieviškoji meilė neša vaisių. Nors Dievas tėra vienas, tačiau meilė nepalieka jo vienišo. Iš Apreiškimo žinome, kad yra trys asmenys: Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia. Sūnus yra gyviausias Tėvo meilės paveikslas, atspindys, nes Tėvas sudeda į jį visa, ką jis savyje turi, kas jis yra; duoda jam visą savo dieviškąją prigimtį, laimę. Todėl Sūnus gali sakyti: "Kas mato mane, tas mato ir mano Tėvą. Tėvas yra manyje ir aš jame... Aš ir Tėvas esame viena".

O Sūnus mato esąs Tėvo meilės vaisius. Mato visą Tėvo tobulumą, gėrį laimę ir negali jo nemylėti. Myli Tėvą tokia pat gyva, begaline, visiška meile ir taip pat visiškai pasiveda Tėvui, kaip Tėvas jam. O ta Tėvo meilė Sūnui ir Sūnaus meilė Tėvui yra tokia pilna, tokia galinga ir gaivalinga, tokia tobula ir dieviškai begalinė, kad ji taip pat yra gyva asmenybė, trečiasis dievybės asmuo, Šventoji Dvasia. Štai dieviškosios meilės ir laimės pats giliausias ir intymiškiausias gyvenimas, patys gaivalingiausieji santykiai dalinimasis meile, laime.

Bet ir to nepakako Dievui. Jis, atrodo, nori turėti dar daugiau dalyvių savo meilės laimėje. Jis sukuria žmogų "pagal savo paveikslą ir panašumą". Duoda jam širdį, galinčią ir trokštančią mylėti ir mylint būti laiminga. Bet, pagal tolimesnį Šv. Rašto žodį, žmogus nebuvo pilnai patenkintas ir laimingas. Nors žmogui Viešpats pavedė visą pasaulį, pristatė Adomui visą kūriniją, Adomas nerado nė vieno panašaus į save, nerado, su kuo galėtų dalintis giliausiu savo širdies troškimu—meile. Ir Dievas taria: "Negera žmogui būti vienam. Sutverkime jam padėjėją, panašią į jį patį". Ir sukuria Dievas moterį, ir pristato Adomui, palaimina juodu: "Aukite, dauginkitės, pripildykite žemę." Adomas, matyti, įsimylėjo pirmąją moterį iš pirmo pamatymo: "Štai kaulai iš mano kaulų, ir kūnas iš ma-

no kūno!... ir todėl žmogus paliks savo tėvą ir motiną ir laikysis savo moters ir du bus vienas kūnas..."

Šitose keliose šv. Rašto eilutėse randame pačias pagrindines Dievo planų linijas vyro ir moters gyvenimui. Prie jų pridėję dar abiejų prigimties nuodugnesnes studijas, gauname visai aiškų šeimyninio gyvenimo vaizdą. O tas vaizdas parodys, jog moterystės gyvenimas turi būti dieviškojo Švenčiausios Trejybės gyvenimo atspindys.

Vyras

Dievo kūrėjo paveikslas. Jis gimęs nenuorama, kovotojas, valdytojas. Jo protas nuolatos rausiasi po gamtos paslaptis, ieško tiesos, stengiasi paimti savo rankon visą žemę ir jos gelmes, nusileisti į vandenynų dugną, iškilti aukščiau debesų, prasiveržti iki pat tolimų tolimiausių žvaigždžių. Mūsų laikų kultūra yra bent 95% vyriško proto, valios ir pastangų laimėjimai.

Bet tas lakstymas, kovojimas, dirbimas, tie išradimai neįstengia pilnai pasotinti jo širdies, neneša jam pilnos laimės. Jo dvasia trokšta kažko daugiau.

Moters pašaukimas

"Negera žmogui būti vienam. Sutverkime jam padėjėją..." Tie Šv. Rašto žodžiai gana aiškiai pasako moters paskyrimą pasaulyje. Ji skirta panaikinti "negerovei", sudaryti sąlygas, įnešti tai, be ko žmogui nėra gera. Tam Dievas apdovanojo moterį ypatingais savumais. Jei vyras sukurtas atvaizduoti Dievą kūrėją, valdovą, tai moteris yra jo gerumo, švelnumo, meilės paveikslas. Jos gabumai priderinti ramiam, tyliam, paslėptam namų gyvenimui. Jos protas ir širdis mieliau užsiima smulkesniais gyvenimo reikalais, kurie vyro beveik visai nedomina, bet kurie yra tokie svarbūs, "kad būtų gera". Jai duota švelnesnė širdis, daugiau jautrumo, malonumo, kantrumo. Jei vyras gyvybės sėjėjas, tai ji tartum ta trąši dirva, kurioje gyvybė auga, klesti. Dėl tų jos savybių vyras ja žavisi, pats sušvelnėja, jos trokšta, iš jos semiasi įkvėpimo, energijos kurti, dirbti, kovoti. Kadangi moteris skirta vyrui, tai jos širdis žavisi vyro jėga, sumanumu, išmintimi; ji nori jam priklausyti, jam pasiaukoti, susukti jam jaukų lizdelį pareiti po dienos darbų ir kovos. Mylinti moteris visai pamiršta save, pasiaukoja mylimam vyrui ir taip vienas antrą papildo, praturtina. Tas įjdviejų vienas kitam pasiaukojimas, susijungimas pažadina juose naujas, iki šiol tartum snaudusias jėgas. Vyras tampa "tėvas", moteris tampa "motina". Tėvas ir motina, tai du pasaulio stebuklai. Tėviškumas ir motinystė du nauji, gilūs laimės šaltiniai.

Tėvas

Ar Tu, Kazy, pagalvojai kada, ką reiškia "tėvas"? Tai vyras jau nebe vien užkariautojas, valdytojas, perdirbėjas, bet vyras gyvybės kūrėjas, artimiausias Visagalio bendradarbis. Viešpats yra viso pasaulio kūrėjas, o tėvas to mažojo pasaulėlio, šeimos, kūrėjas. Vyras pasiaukoja savo žmonai be rezervų. To pasiaukojimo vaisius —kūdikis. Tai jo paties meilės, jo paties laimės vaisius, tai jo paties laimės ir meilės įsikūnijimas naujoje gyvybėje. Ir jis gali sakyti: "Tai kaulai iš mano kaulų, kraujas iš mano kraujo."

Motina

Bet vyras gali būti tėvas tik moters padedamas. "Tik motiniška žmona suteikia pasauliui tėvišką vyrą", sako viena rašytoja. "Tik moteris motina atveria gilųjį tėvo meilės ir gyvybės šaltinį". Niekada nebūtų tėviškumo stebuklo, jei nebūtų drauge ir motiniškumo stebuklo.

Motina. Gera motina. Koks malonus žodis kiekvienai ausiai, koks mielas sutvėrimas kiekvienai širdžiai! Viktoras Hugo turi nepaprastai gražų puslapį apie motiną. "Jei aš ir visais atžvilgiais būčiau nieko nevertas, vistiek aš turėjau motiną. Ar tu žinai, ką reiškia turėti motiną? Ar tu ją turėjai? Ar tu žinai, ką reiškia būti kūdikiu? Vargšiuku, silpnučiu kūdikiu, alka-

nu, vienui vienu pasaulyje ir jausti, kad netoli tavęs, prie tavęs, kad ant tavęs lenkiasi, eina su tavim, tau einant; sustoja, tau stojant, šypsos, tau verkiant, moteris... Ne, tu dar nesupranti, kad tai ne moteris, o angelas, kurs žiūri į tave, kurs moko tave kalbėti, skaityti, mylėti; kurs šildo savo rankose tavo pirščiukus, tavo gležnutį kūnelį savo glėbyje, o tavo sielą savo širdyje. Iki tu mažas, ji duoda tau savo pieną; užaugusiam duoną ir visuomet savo gyvenimą. Tu šauki ją "Mama", o ji tave "mano vaikuti" tokiu švelniu, tokiu jautriu balsu, kad pats Dievas džiaugiasi tais dviem žodžiais." Aš dar pridėčiau, kad Dievui tiek patiko tiedu žodžiai, jog ir jis pats sudėjo visą savo dievišką meilę tardamas Marijai: "mama". Ir vienai moteriškei Marijai, leido vadinti save "mano vaikuti". Kiek meilės, kiek laimės tuose žodžiuose! Kokie turtai! Neįkainuojami viso pasaulio bankų valiutomis. Nors tu būtum ir milijonieriaus vaikas, bet jei neturėtum motinos, būtum tik vargšas našlaitis. O būk nors elgetos vaikas, jei tik turi mylinčią motiną, esi laimės milijonierius!

Dar daugiau galima pasakyti. Motina yra artimiausia ir panašiausia į V. Jėzų Kristų. Jis myli ir todėl duoda mums savo kūną ir kraują valgyti, gerti, kad mus išaugintų amžinajam gyvenimui. Ir motina duoda vaikui savo kūną ir kraują, geriausius savo syvus, kad užaugintų jį ir šiam ir amžinam gyvenimui. Koks pasišventimas, koks nesavanaudiškumas sudėtas Kūrėjo jos prigimtin! Tame pasišventime, tame gyvenime kitų labui ji randa savo pačios laimę. Jei šiandien yra tiek daug nelaimingų moterų, tai tik todėl, kad jos "streikuoja", kad nenori būti tuo, kuo Dievas jas yra sutvėręs. Kad jos nebėra dieviškosios meilės, švelnumo, ir laimės, ir pasišventimo nešėjos. Kad jos pamiršo pirmutinį ir vienintelį savo paskyrimą — gyventi ne sau, o tik tam, kad žmonijai būtų gera. Tik savęs težiūrinti moteris nėra tikra moteris. Motiniškumo nekenčianti moteris nebėra tikra moteris. Vaikų nemylinti moteris nebėra tikra moteris. Todėl ji ir neberanda laimės. Tik Dievo planą supratę ir priėmę, vyrai ir moters gali tikėtis laimės.

Trumpai suglaudžiant šio laiško mintis, reikia pasakyti: begalinė dieviškoji meilė sukūrė vyrą ir moterį, kaip savo laimės vaisių ir paveikslą. Kaip toje dieviškojoje meilėje Tėvas pasiveda Sūnui ir Sūnus Tėvui, ir jų meilės bei visiško pasiaukojimo vaisius yra Šventoji Dvasia, taip panašiai moterystėje, vyras pasiveda moteriai, moteris vyrui ir tos jų meilės vaisius yra kūdikis. Šeimos gyvenimas yra kad ir silpnas dieviškojo Švenčiausios Trejybės gyvenimo atspindys. Taip suprasta moterystė yra kažkas brangu, nepaprasta, didu ir kilnu. Bet čia dar ne visas ir ne pats didžiausias moterystės grožis, ne pati giliausioji jos paslaptis. Kristus iškėlė moterystę į Sakramento garbę. Ką tat reiškia, pamatysime kitame laiške. Tuo tarpu Viešpats telaimina tave ir tepadeda Tau įsigilinti į čia išdėstytas mintis.

Tavo Kunigas Jonas

TIKĖJIMAS - SVARBIAUSIA PAREIGA

Ši T. J. Borevičiaus prakalbėlė, pasakyta per Čikagos radiją prieš porą mėnesių, sukėlė kai kuriuose laikraščiuose nemaža diskusijų. Spausdiname čia ją žodis žodin taip, kaip buvo pasakyta, kad gerb. skaitytojai patys galėtų spręsti, ar jos kritikai turėjo kokį pagrindą

Red.

Visais amžiais žmogus brangino tai, kas yra didinga ir didvyriška. To ilgimės, to siekiame ir mes šiandien. Šios minties vedamas garsusis Prancūzijos Imperatorius Napoleonas sušuko kartą savo tautai: "Prancūzijos sūnūs! Tūkstančiai metų minės jūsų garbę, tik atlikite savo pareigą vyriškai!" Ir štai mes pažįstame daugelį didvyrių, kurių vardai skamba tūkstančiais metų, kurie yra daugiausia gerbiami, kurių paminklai puošia visos žemės rutulį

— tai šventieji. Didvyriais jie tapo ir amžiams jais liks, nes jie šiame gyvenime buvo pareigingi, jie atliko visų svarbiausią pareigą — *jie tikėjo visa siela ir visa širdimi!*

Tikėti reiškia kito pareikštą mintį priimti už tiesą. Kito gi pareikštą mintį mes priimame už tiesą, tik žinodami, kad anas asmuo, kuris mums ką nors sako, gerai dalyką žino ir supranta. Taip mes tikime inžinieriui, kai jis kalba mums apie mašinas, nes jis apie jas žino, bet jau sunku būtų mums tikėti ūkininkui, aiškinančiam atominės bombos paslaptis.

Bet juk taip galvojant, atrodo, kad mes visi tikime. Taip, tai yra tiesa, mes tikime visi, tik ne pilnai! Dėl to nepilnai atliekame ir svarbiausią savo pareigą, dėl to ir neesam pilnai laimingi.

Tikėjimas yra būtinas žmonijos gyvenimo pagrindas

Juk tu žinai, kad kūdikis kiekvieną mylinčios motinos žodį priima už švenčiausią tiesą. Tau taip pat yra aišku, kaip nuoširdžiai mokinys ir studentas priima profesoriaus žodžius, mintis. Tu taip pat tiki, kai tau fabriko inžinierius aiškina apie darbą, kol tu jo dar nemoki, tu tiki, ką tau daktaras sako apie ligą ar sveikatą. Ir jeigu mes netikėtumėm žmogui, sakančiam tiesą, gyvenimas mums būtų neįmanomas. Vadinas, tikėti žmogui yra mūsų būtina pareiga. Bet kaip yra su tikėjimu Dievui, kuris yra amžinas, visagalis, kurs niekad neklysta, yra amžina tiesa? Juk tu kartais bandai Jam netikėti, Jo pareikštai tiesai priešintis, net nepagalvodamas, kad, tai darydamas, labai klysti. Jeigu mums yra būtina tikėti tiesą sakančiam žmogui, kuris kartais ir gali suklysti, tai ar nėra mums būtiniausia pareiga tikėti amžinajam Dievui, kuris mums kalba per savo Bažnyčią? O kadangi tikėti Dievui yra būtiniausia ir pirmoji pareiga, todėl žmogus, jos neatlikęs, negali gyvenime būti laimingas.

Mes visi girdėjome apie vieną Amerikos komunistų vadą, komunistų laikraščio "Daily Worker" redaktorių Budenz. Jis gyveno gražiai: turėjo pinigų, gražų namą, puikų automobilį. Vis dėlto jis nebuvo laimingas, nes, netikėdamas Visagaliui, neatliko savo svarbiausios pareigos. Ir ką jis padarė? Jis metė komunizmą, paliko savo paklydusius draugus ir tapo tikintis katalikas. Šiandien jis yra laimingiausias žmogus. Lygiai tas pats įvyko ir su garsiąja Amerikos komuniste ir Sovietų šnipe Benthly ir su rusų mokytoja Kosenkina, kuri nesenai iššoko pro langą iš New Yorko Sovietų konsulato.

Tikėk, jiems nieko netrūko, tik laimės, sielos ramybės ir džiaugsmo. Ir jie visi narsiai kovojo, kol visa tai surado nuoširdžiame, kūdikiškame tikėjime. Tame tikėjime, apie kurį mes pirmą kartą išgirdome iš švelnių motutės lūpų, apie kurį mes ir dabar girdime iš mus mylinčios motinos — Katalikų Bažnyčios. Taip, tikėjime mes visi galime rasti tikrąją gyvenimo laimę.

Tikėti yra protinga

Didis neišmanėlis būtų tas, kurs ragintų vaikelį netikėti jį mylinčiai motinai, kurs bandytų mokiniui įrodyti, kad tas neklausytų savo auklėtojo, savo profesoriaus. Bet dar didesnis neišmanėlis yra tas, kuris ragina kitus netikėti Dievui, amžinajai tiesai, išmintingiausiai būtybei. Juk jeigu tikėti tiesą sakančiam žmogui yra protinga, tai Dievui tikėti yra protingiausia.

Bet gal pasakysi, kad sunku yra tikėti dieviškas tiesas, kai jų nesupranti? Bet ar tu žinai, kad nė vienas nesupranta, kas yra toji elektra, kuri dabar apšviečia tavo jaukų kambarėlį? Taip pat niekas nebežino, kuo atskrenda radijo garsas pas tave į namus. Mes šių dalykų nesuprantame, bet tvirčiausiai tikime, kad jie yra. Nesuprantame dėl to, kad mūsų protas nėra pakankamai gilus. Lygiai dėl tos pačios priežasties mes nesuprantame kai kurių tikėjimo tiesų, nors jos yra tikros.

Taip, mūsų gyvenimo laimė glūdi nuoširdžiame tikėjime. Juk ir mus mylintis Išganytojas sako: "Palaiminti, kurie tiki".

J. Borevičius, S.J.

KĄ MANYTI APIE EUTANAZIJĄ?

Brangus Drauge,

Tu klausi manęs, ką reikia manyti apie Dr. Hermann Sander, kurs, norėdamas sutrumpinti nepagydoma vėžio liga sergančios 59 m. amžiaus moteriškės Abbie Barroto skausmus, įleidžia jai į veną keturis kartus po 10 kūbinių centimetrų oro, kas, sukėlęs oro emboliją, privedė prie greitos mirties. Tas daktaras pradėjo injekcijas 1949 m. gruodžio 4 d. 11 val. 15 min. ryto ir po 40 min. moteris buvo daktaro paskelbta mirusi. Tas įvyko Hillsborough County ligoninėje, Manchester, N.H. Visiškai atvirai yra sudaromas tikras įvykio protokolas, po kuriuo pasirašo pats Dr. Sander. Visam įvykiui duodamas ir vardas "Mercy Killing".

Šitame atsitikime yra visa eilė įdomių dalykų.

1. Medikus ir gamtininkus nustebino metodo paprastumas. Numarinti tai moteriškei nereikėjo nei kokių ypatingų vaistų nei nuodų, pakako 40 kūbinių centimetrų oro. Kas gali būti paprasčiau ir pigiau!

2. Stebina Dr. Sander drąsa ir atvirumas. Atrodo, kad jis nejautė jokių moralinių priekaištų ar sąžinės abejonių, įvykdydamas tą darbą.

3. Viso to tikslas yra sutrumpinti nepagydomo asmens skausmus.

4. Ligonis žinojo ir sutiko su tuo, kas daktaro bus daroma. "Volenti non fit iniuria". Atrodo, kad ir tos moters giminės su viskuo sutiko.

5. Tai įvyko ligoninėje, todėl kyla klausimas, ką reikia manyti apie ligoninės vadovybę ir jos personalą. Atrodo, kad Dr. Sander žinojo, kokia bus jo kolegų reakcija.

6. Plačios visuomenės reakcija. Sakoma, kad buvo surinkta daug vietinių žmonių parašų, užstojančių daktarą.

Pats svarbiausias klausimas yra:

Ar galima atimti gyvybę, norint sutrumpinti skausmus?

Kyla klausimas, ar reikia pakeisti Dekalogo ir visų civilizuotų tautų teisių kodekso įsakymą: *Nežudyk.* Dekalogo, žinoma, niekas nepakeis, nes jis yra duotas paties Dievo. Šį įsakymą, kaip ir kitus Dekalogo įsakymus, Katalikų Bažnyčia, be abejo, visuomet gins. "Nežudyk", nes tik vienas Dievas yra gyvybės ir mirties Viešpats. Žmogui nėra leista ne tik kitų ar savo gyvybės siūlą nutraukti, bet negalima net sveikatos gadinti ir jai kenkti. Katalikų Bažnyčios nusistatymas ir mokslas yra aiškus.

Įdomu, kaip viešoji opinija reaguoja. Iš to galima spręsti, koks yra aktualus žmonių moralinis lygis. Gydytojas savo profesijoje daug ką gali padaryti, ką tik vienas Dievas ir jo sąžinė težino, bet šitame atsitikime Dr. Sander viešai padarė tai, kas daugelio žmonių yra laikoma neleistinu, nemoralu, ką patys valstybės įstatymai dar draudžia, už ką ir didelės bausmės nusikaltusiems buvo skiriamos. Įvykio svarba yra ne ta, kad vieno žmogaus gyvybė buvo sąmoningai sunaikinta (daug žmogžudysčių įvyksta pasaulyje), bet, ar valstybės ir visuomenė pakęs tuos dalykus, ar besilaikys ateity vieno principo, kuris buvo laikomas nepakeičiamu: "Nežudyk"!

Šiandien yra daug Sanderių ir daug Borroto, kurie turi tą pačią problemą. Jeigu gydytojui Sander ir poniai Borroto leidžiame švirkšle naudotis, norint pabaigti skausmus, tai dėl ko neleisti kitiems? Jeigu visiems leisime, tai kas galės nustatyti ribas, kur leistina ir neleistina "Mercy Killing"? O jeigu ir nustatysi, kas jas galės kontroliuoti praktiškame gyvenime? Faktas yra, kad tie žmonės, kurie gina eutanaziją, pajuto, kad dabar yra labai geras momentas pažvejoti drumstame vandenyje: sujudinti plačią visuomenę, kad paspaustų įstatymų davėjus, valdžią ir teismus pakeisti įsakymą "Nežudyk".

Trumpa eutanazijos istorija

1516 metais Sir Thomas More parašė veikalą, vardu "Insula Utopica". Toje utopiškoje šalyje gyventojai pataria tiems, kurie neišgydomos ligos yra kankinami,

laisvai pasitraukti iš gyvenimo, kad nebūtų nei sau nei kitiems našta. Toje utopiškoje šalyje viskas yra nepaprasta, ten, pav., ir išpažintis yra kitokia: moterys atsiklaupia prie savo vyro kojų ir išpažįsta nuodėmes, vaikai atlieka išpažintį savo tėvams.

Pirmosios organizuotos pastangos realizuoti Utopiškosios Salos mintis prasidėjo vėlokai, tik 1936 m. Anglijoje, kur buvo sukurta "Euthanasia Legalization Society". Jos prašymas parlamento buvo atmestas. Kai kurie laikraščiai pavadino jį "measure to legalize murder". Netrukus susiorganizavo ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse Eutanazijos Draugija (1938 m.). Ji turi 585 narius, Anglijoje kiek daugiau. Skaičius, tiesa, yra mažas, bet jų įtaka didelė, nes jų tarpe yra daug žymių žmonių: admirolų, generolų, filosofų, mokslininkų. Jų prašymai valdžiai, be abejo, turi didelės reikšmės.

Amerikos Eutanazijos Draugija iki šiol veikė tik New Yorko valstybėje, kitos valstybės jos nenorėjo įsileisti. Bet neseniai ji pasirodė ir Connecticut'o valstybėje. Progą tam davė 20 metų amžiaus kolegijos studentė, vardu Carol Paight. Sužinojusi, kad jos tėvas turi neišgydomą vėžį, paima jo paties revolverį ir jį nušauna ligoninėje.

Yra faktas, kad iki šiol visi žudikai "iš pasigailėjimo", kurie buvo patraukti teisman, niekados nebuvo pasmerkti.

Katalikiškoji mintis

Netikintieji gydytojai sako, kad jeigu yra laikoma labai humanišku dalyku suteikti "malonės smūgį" parblokštam gyvuliui, tai dėl ko turi būti nehumaniška tą pačią malonę suteikti nepagydomam žmogui. Tas palyginimas netinka, nes gyvulys neturi sielos, todėl jam nebus nė amžino gyvenimo, kuriuo reikia rūpintis. Žmogui, turinčiam sielą, reikia atsiminti, kad ne pats svarbiausias dalykas yra ligoje pabaigti kūno vargus ir skausmus, bet užtikrinti amžiną sielos likimą.

Eutanazijos šalininkai viešai prisipažįsta, kad jų didžiausias priešas yra Katalikų Bažnyčia. Taigi, matome, kad katalikai ir šitame kovos lauke, kaip ir divorcijos bei gimdymo kontroliavimo klausimuose, pasilieka vieni, todėl katalikų atsakomybės jausmas turi būti dar didesnis ir stipresnis. Kuo kova karštesnė, tuo daugiau reikia drąsos ir ištvermės.

Eutanazijos mintis yra pagoniška. Krikščionybė moko, kad liga yra Dangaus varpas, primenantis, kad neturime čia ant žemės pastovios buveinės, kad mūsų tėvynė yra Dangus. Gal niekas pasaulyje tiek užuojautos neparodo kenčiančiam žmogui, kaip Katalikų Bažnyčia. Tai liudija jos ligoninės, prieglaudos, sanatorijos, kur tiek šventų sielų paaukoja savo gyvenimą, kad sumažintų žmogaus kūno ir sielos kančias. Katalikų kunigas niekados nesijaučia daugiau kunigu, kai būdamas prie ligonio patalo. Taigi, jeigu mes katalikai šiandien priešinamės, tai tą darome ne dėl savo širdies kietumo, bet iš meilės To, kurs pats savo paskutinias šio žemiško gyvenimo valandas praleido ant kryžiaus, bet taip pat ir iš meilės to, kuriam Jis tada ir šiandien tebesako: "Šiandien tu su manim būsi rojuje". Kiekvienas turime savo nuodėmes ir klaidas. Jeigu čia neatsilyginsime, tai aname pasaulyje reikės kentėti. Šventieji mus moko, kad šio pasaulio kančios, ir drauge paimtos, neprilygsta skaistyklos skausmams. Pats protingumas mums pataria, kad jeigu Dievas siunčia kančias ligos pavidalu, kurių šios žemės medicina jau nebegali pagydyti, tai geriausias dalykas apsišarvoti kantrybe ir daryti taip, kaip Kristus darė Alyvų daržely — melstis. O gali būti tikras, kad angelas ateis su paguodos taure. Pažinojau vieną vienuolyno viršininką, kurs sakydavo: "Ligonis neša namams palaimą". Dažnai pasitaiko, kad namiškiai, matydami ligonio kantrumą ir pamaldumą, tampa religingesni. Eutanazija to neduoda. Iš čia mums paaiškėja ir kataliko gydytojo misija.

Mielas drauge, aš laišką baigiu. Tikiuosi, kad tau kilo ir daugiau svarbių minčių, kurias turime ginti.

J. Venckus, S.J.

"MYLĖTI DRAUDŽIAMA!"

— Atrodo, kad kunigai, jei galėtų, visuose keliuose ir visose gatvėse prikabinėtų didelių plakatų su žiauriu užrašu: "Mylėti draudžiama"! Dar blogiau — gal norėtų šiuos negailestingus žodžius šaltomis plieno raidėmis įrašyti į kiekvieno jaunuolio ir kiekvienos jaunuolės širdį...

Taip skundėsi šešiolikos metų gimnazistė. Nežinau, iš kur jai tokia mintis atėjo; gal ką nors girdėjo per pamokslą ir gerai nesuprato, o gal kunigas per išpažintį ką nors pasakė, kas jai nepatiko. Viena tik yra aišku, kad jei kunigas draustų mylėti, tai jis nebūtų vertas kunigo vardo. Pirmutinė ir didžiausia kiekvieno kunigo pareiga — skelbti žodžiu ir rodyti darbais meilę.

— Bet...

— Gerai, gerai, žinau, ką Tu nori pasakyti tuo "bet". Tu nori paaiškinti, kad ne apie tą meilę kalbi, kurią kunigai skelbia, bet apie tą, kurią jie draudžia. Trumpai ir aiškiai: kunigai liepia mylėti Dievą, tėvynę, artimą, tėvus ir brolius, bet draudžia mylėti kokį nors jauną simpatišką kitos lyties asmenį. Na, ar neatspėjau Tavo minties? Žemyn nuleistos Tavo akys, nedrąsi šypsena ir bepradedąs rausti veidas sako, kad taip.

Bet žinok, kad meilė visuomet yra meilė. Jos objektas gali būti įvairus, bet ji pasilieka ta pati. Tai gražiausias žodis tautų žodyne, tai didžiausioji dorybė krikščioniškoje teologijoje. Todėl nemylėti ar drausti mylėti būtų negražiausias darbas ir didžiausia nuodėmė. Nemylėti ir drausti mylėti, tai neapykantos ir pavydo mišinys, išplaukiąs iš egoizmo. Ir kas biauriausia, kad šią šlykščią žmonijos pabaisą, šį didžiausią meilės priešą — egoizmą kartais žmogus vadina meile! Tai yra tikra profanacija — šventų dalykų išniekinimas! Prieš tai kunigai kovoja, nes tai yra jų švenčiausia pareiga.

Kad būtų aiškiau, pagalvoję atsakykime, kas yra meilė. Šį klausimą kartą daviau aukštesnių klasių gimnazistams. Vienas tuoj atsakė, kad negalima žodžiais išreikšti, kas yra meilė, galima tik jausti. Tai yra visai teisinga, bet kai kurie mėgino ją aprašyti ir žodžiais. Štai keletas įdomesnių meilės apibrėžimų: meilė yra širdies liepsnojimas, jausmų išsiliejimas, tikroji poezija, širdies nežėjimas, nesuprantamas ilgesys, beviltiška širdies kankynė, savęs užmiršimas...

Brangus jaunuoli, miela jaunuole, neskaityk toliau; sustok minutėlei ir pagalvok, kuris iš šių meilės apibrėžimų Tau labiausiai patinka ir atrodo teisingiausias.

Na, pagalvojai? Ir ką pasakysi? Nujaučiu, kad vienam labiau patiks tas, kitam kitas. Tai priklauso nuo įvairių psichologiškų priežasčių. Šie apibrėžimai nėra tobuli, nes parodo tik vieną kitą meilės elementą, kiti daugiau išreiškia tik geriau ar blogiau suprastos meilės efektą. Atrodo, kad iš šių apibrėžimų teisingiausias yra tas, kurs sako, kad meilė yra savęs užmiršimas. Altruizmas yra vienas iš svarbiausių meilės elementų, o egoizmas, arba savęs ieškojimas, yra didžiausias meilės priešas, tikras jos kapas.

Bet tik vienpusinė meilė yra nepilna, tobula meilė turi būti abipusinė; ji, išėjus iš širdies, neturi klajoti be tikslo arba pranykti, nežinia kur; ji, atsimušus į kitą širdį, turi suvirpinti jos stygas ir, nė kiek nesumažėjus, kaip aidas, grįžti atgal. Meilė turi būti mylima. Taip suprastą meilę galime jau tiksliau apibrėžti: *meilė yra ryšys tarp dviejų, kurie vienas kitam nori duoti tai, kas jiems brangiausia.* Tai yra tikras herojiškumas, grynas altruizmas, kilniausias žmoniškumas.

Argi galėtų kas prieš tai kovoti, tai drausti!?

Bet, deja, šiuo gražiu meilės žodžiu dažnai, kaip jau minėjome, norima, lyg kokia skraiste, pridengti biauriausius, žmogų žeminančius dalykus. Taip, mano Drauge, pagalvok ir suprask, kad noras patenkinti savo kūniškas aistras, nesigailint iš kito išplėšti tai, kas jam brangiausia, yra tik labiausiai žmogų žeminantis egoizmas. O Tu juk kartais manei, kad tai yra meilė! Pagalvok, kaip klydai! Ar jau matai tą bedugnę, į kurią Tave apgaulingos sirenos norėjo įvilioti? Bet supranti, tur būt, kiek yra jaunuolių, kurie to nemato, kaip ir Tu taip dažnai nematei. Dėl to kunigai tikrai norėtų visur, kur tik Tu eini, prikabinėti didelių plakatų, užžiebti daug raudonų šviesų, kad Tave perspėtų, kad apsaugotų nuo pavojų, kad Tu galėtum ramiai eiti pirmyn tikruoju meilės keliu.

Juozas Vaišnys, S.J.

Celibatas ir Dievo planai

Prieš keletą dienų atėjo redaktoriui šio turinio laiškutis:

Gerbiamas Kunige,

Atleiskite, kad aš Jums taip atvirai rašau viską, kas man ateina į galvą. Manau, kad neužsigausite ir atsakysite į šį klausimą, kurio niekaip negaliu suprasti. Dievas rojuje mūsų pirmiesiems tėvams pasakė: "Veiskitės ir dauginkitės ir pripildykite žemę". Man atrodo, kad kunigai nevesdami ir vienuolės netekėdamos nelaiko šio Dievo įsakymo.

Jus gerbianti Birutė D.

Brangioji Birute,

Būk visiškai rami ir klausk, kas tik Tau ateina į galvą, aš niekuomet dėl to neužsigausiu. Priešingai, man labai patinka atvirumas, aš gerbiu tuos jaunuolius ir tas jaunuoles, kurie nesigėdi drąsiai kelti net ir jautriausių jiems rūpimų klausimų.

Tu neesi vienintelė ir pirmutinė, kuriai yra nesuprantama, dėl ko kunigai neveda ir vienuolės neteka. Juk sukurti šeimą ir dalyvauti Dievo kūrimo darbe yra toks gražus, toks kilnus dalykas! Bet Tu turi suprasti, jog Dievas nori, kad žmonija augtų ne tik skaičiumi, bet ir tobulumu; yra svarbu kiekybė, bet dar svarbiau kokybė. Jau net ir Nietzsche tai suprato, sakydamas, kad žmonės turi augti ne tik daugyn, bet ir aukštyn — "nicht fort sollt ihr euch pflanzen, sondern hinauf". Todėl teisingai pastebi J. Gobis knygoje "Meilė ir gyvenimas", kad visi žmonės, kurie dirba kokiai nors idėjai, kaip dvasininkai, misijonieriai, dailininkai, mokslininkai, visuomenininkai moralės atžvilgiu yra vertesni už tuos, kurie tarnauja tik žmonių skaičiui didinti.

Dėl to Katalikų Bažnyčia nelaiko "visuotinės moterystės" idealu, kaip tai daro protestantai, ir celibatą dėl aukštesnių idealų laiko kilnesniu dalyku, negu šeimyninį gyvenimą. Bet jei celibatas nėra priemonė aukštesniems idealams realizuoti, tada šeimyninis gyvenimas yra vertesnis už jį, ypač kai tėvai rūpinasi ne tiek savo vaikų žemiškąja gerove, kiek jų moraline tobulybe.

Bet Tu gal sakysi, kad kunigas galėtų šiuos du idealu sujungti: būti geras kunigas ir geras šeimos tėvas. Teorijoj atrodo, kad tai yra galima, bet praktikoj būtų sunku.

Kunigas, būdamas šeimos tėvas, turėtų pirmoje eilėje rūpintis savo šeima, kitiems pasišvęsti maža laiko terastų. Kai kunigas yra nevedęs ir neturi savo vaikų, visi jo globai pavesti berniukai ir mergaitės yra jo vaikai. Jais visais jis vienodai rūpinasi. Jei jis turėtų savo vaikų, kiti jam būtų svetimi ir jų negalėtų taip mylėti, kaip savus.

Dabar kunigas neretai pasiaukoja kitiems karo ar kokių epidemijų metu, išstatydamas pavojun net savo gyvybę. Jeigu jis turėtų šeimą, negalėtų daryti tokių herojiškų aukų, nes jo pirmoji pareiga būtų rūpintis šeima, nepalikti jos be globos.

Nebūtų lengva dabartinėse sąlygose ir materijališkai išlaikyti šeimą. Kunigai iš valdžios nieko negauna, turi gyventi ir išlaikyti bažnyčią tik iš parapijiečių aukų. Jau ir dabar žmonės murma, kai reikia duoti kokį centą, bet pagalvokite, kas atsitiktų, jei kunigas prašytų aukų, turėdamas šeimą. Ne vienas sakytų, kad jis prašo pinigų ne bažnyčiai, bet norėdamas žmonai nupirkti skrybėlaitę ar naują suknelę.

Manau, kad žmonėms būtų daug sunkiau ir nuodėmes per išpažintį sakyti vedusiam kunigui, nes bijotų, kad jis išpažintyje girdėtų dalykų neišplepėtų žmonai. Juk panašiai kartais atsitinka ir su profesijonalais: santykiuose su kitais žmonėmis jie laiko profesijos paslaptis, bet santykiuose su žmonele sunku ištylėti.

Pagaliau, jei kunigai vestų, nustotų daug pagarbos. Pirmaisiais krikščionybės amžiais kunigai vesdavo. Rytų apeigų kunigai dar ir dabar gali vesti. Bet lotynų apeigų katalikų kunigai laisvai atsisako vedybų, kad galėtų geriau ir pilniau pasišvęsti jiems pavestų sielų naudai.

Be abejo, ši auka nėra lengva, nes ir kunigas juk yra žmogus, turįs širdį ne iš akmens ir kūną ne iš medžio. Todėl nereikia per daug stebėtis, garsiai trimituoti ir skambinti visais varpais, jei kartais pasitaiko vienas kitas iškrypimas šioje srityje. Tai yra tik išimtys, o didesnė dalis kunigų tiesiai eina pasirinktu keliu ir didvyriškai neša tą auką. Jie yra tikrai verti mūsų pagarbos.

Manau, kad jau šiek tiek paaiškėjo Tavo klausimas. Jei dar ko nors nesuprastum, rašyk — atsakysiu.

ŽVANGA, ŽVANGA PINIGĖLIAI BAŽNYČIOSE....

"Džarr, džarr... Džarr, džarr... Džarr, džarr... Ne, aš negaliu melstis bažnyčioje, tokiai muzikai skambant! Pinigai, pinigai ir pinigai! Eini mišiosna — stok! Duok. Jau prie durų mokėk. Tartum į teatrą, ne pas savo dangiškąjį Tėvą eitum. Atsiklaupi, imi telktis, kelti širdį į Visagalį — kyšt pintinukę. Džarr, džarr... Vėl duok! Laimė, jei tik viena kolekta, o jei dvi (kas gana dažnai pasitaiko), tai net švenčiausiu akimirksniu, kai tik sugrįžti nuo Dievo stalo ir nori nuoširdžiai išsikalbėti su apsilankiusiu Išganytoju — džarr džarr, duok dar!

Kad tu kur surūktum! Visas pamaldumas dingsta. Ir jei aš dar einu bažnyčion, tai ačiū Dievui ir mano motinai už stipresnį tikėjimą. Kiek draugų nustojo eiti dėl to pinigų žvanginimo šventoje vietoje.

Lietuvoje to nebuvo. Sykį, kitą per metus, per atlaidus, išeidavo kunigai aukų parinkti, bet ne kiekvieną sekmadienį. Ir vistiek bažnyčios ir kunigai gerai laikėsi. O čia... Tėve, ar negalima nutildyti tą prakeiktą Judo graišių žvangėjimą mūsų bažnyčiose?!"

Mielasis Juozai, taip ir niežti man liežuvis Tau užvažiuoti: "Mesk popierinius, tai nežvangės". Bet tai būtų pasityčiojimas iš Tavo skaudamos širdies ir Tavo gerų norų. O be to, Tau, kaip naujakuriui, net ir "nikelių" nepakanka, tai ką čia bekalbėti apie "bumaškas". Į Tavo nuoširdų laišką štai nuoširdus ir atsakymas:

Ar Tu žinai, kas ir kada įvedė rinkliavas pamaldose? Meilė!

Tai įvyko seniai, labai seniai, pačiais pirmaisiais krikščionybės amžiais. Nakties glūdumoje, kurioje nors priemiesčio lūšnelėje, ar, bent apie Romą, žemės urvuose—katakombose, susirinkdavo maži būreliai Kristaus sekėjų. Buvo tai vargšai: vergai, darbininkai, tarnai, po ilgo sunkaus dienos darbo, ne retai savo ponų iki kraujo sumušti. Kristaus meilė vertė juos nutraukti taip reikalingą poilsį, pasi-

klausyti "linksmosios naujienos", beturčiams skelbiamosios Evangelijos. Čia jie dalyvavo pamokymuose, "duonos laužyme", tai yra šventose mišiose, kaip jos tuomet buvo vadinamos. Jie, kaip ir mes, tikėjo, kad duona ir vynas mišių aukoje yra paverčiami Kristaus kūnu ir krauju; kad čia jų tarpe atsiranda gyvas Jėzus, Dievas ir žmogus. Čia jie ėmė ir valgė "amžinojo gyvenimo duoną, iš dangaus nužengusią", kaip įsakė Išganytojas, stiprinosi gyvenimo kovai ir mirčiai.

Mišių aukai reikalinga duona ir vynas. Kokia garbė, kokia laimė, jei tavo paties darbo išauginta, Tavo prakaitu sulaistyta duonelė būtų imama ir verčiama Dievo— Žmogaus kūnu krauju! Ir todėl tie vergai, tie darbininkai, tie užguitieji bedaliai, atsinešdavo duonos ir vyno į tuos susirinkimus. Pasibaigus pamokymams, psalmių giedojimams, atėjus aukojimo valandai, jie, vienas po kito, artindavosi prie vyskupo, laikančio indus, ir kiekvienas duodavo savo duoną, savo vyną mišių aukai. Vyskupas atskirdavo dalį aukų našlėms, pavargėliams ir ligonims sušelpti, o kitą dalį aukodavo ir konsekruodavo mišiose, o komunijos metu sugrąžindavo aukojusiems jų pačių duotos duonos pavidalu prisidengusį Kristų.

Juozai, ar ne žavingai graži paslaptis? Duona, vynas, žmogaus darbo vaisiai, mylinčių širdžių nešami Dievui, kaip pasiaukojimo ženklai, Viešpaties kunigo rankomis priimami, laiminami, paverčiami V. Jėzaus kūnu ir krauju ir vėl grąžinami žmonėms. Mišios, komunija yra dieviškosios ir žmogaus meilės lenktynės, katra katrai daugiau duos.

Metų dešimtys plaukė. Vienas ir kitas šimtas jų susiklojo. Tikintieji gavo laisvę. Iš katakombų, iš lūšnelių išėjo viešumon, į gražias bažnyčias. Mišiose dalyvavo jau nebe maži būreliai, o šimtai ir tūkstančiai. Jau buvo neįmanoma rinkti duonos gabaliukus, vyno lašelius. Imta jų vieton duoti pinigai. Pasikeitė dovanos išvaizda, bet širdis, mintis ir meilė pasiliko tos pačios. Ir tas pinigas, kaip ir duona, yra žmogaus darbo, jo prakaito vaisius, jo gyvybės palaikytojas. Už tą paaukotą pinigą kunigas parūpina ostijas ir vyną mišių aukai, žmonių meilės aukai. Štai mišių rinkliavos istorija ir jos giliausioji mintis.

"Džarr, džarr... Džarr, džarr", gali žvangėti kaip "prakeiktieji Judo grašiai" ir gali skambėti kaip gryniausios meilės himno garsai. Skambės tikrai, kaip Judo grašiai, jei tu mesi gailėdamasis, pavydėdamas, širsdamas, murmėdamas, ar tik dėl renkančio kunigo akių, nuduodamas dosnų parapijos rėmėją. Tokiu atveju būtų geriau nieko neduoti, nes Judo grašiams ne vieta meilės aukoje. "Džarr, džarr, džarr, džarr" bus žavi meilės giesmė, jei tu į savo auką sudėsi visą savo gyvenimą. Jei, Tau pinigą metant, širdis meldžiasi: "Viešpatie, mano Kūrėjau, Palaikytojau ir Mylėtojau, iš Tavo malonės esu visas, kas esu. Kekviena gyvenimo akimirka, kiekvienas duonos kąsnis, gėrimas ir drabužis, kiekvienas džiaugsmas ir visa, ką aš turiu, yra Tavo meilės dovana man. Kuogi aš galėčiau Tau atsilyginti už tokią meilę? Ką aš Tau beduočiau, jei neduosiu savo širdies — nieko nereiškia. Tebūnie tas mano metamas pinigėlis išraiška mano gyvenimo: visų mano darbų, kančių ir džiaugsmo; kiekvieno žingsnio ir širdies plakimo. Tebūnie jis mano gyvybės ir mirties ženklas, kad aš Tau visas ir visai pasivedu, kaip mano Aukščiausiam Viešpačiui, mylinčiam Tėvui. Noriu būti Tavo, visadą Tau priklausyti, nors man tai ir labai daug kainuotų. O Tavęs, Viešpatie, prašau, priėmęs mane mano aukoje, palaimink, permainyk mane, kaip permainai tą duoną ir vyną ant altoriaus į savo kūną ir kraują. Permainyk, iš silpno, svyruojančio, žemiško žmogaus padaryk stiprų, dievišką, kiek begalima labiau panašų į savo Sūnų Jėzų, kurs už mus čia aukojasi."

Sakyk, Juozai, kaip galima piktintis tokia žmogaus širdies nuotaika? Kaip galima vadinti "Judo grašio žvangėjimu" su tokios meilės ir atsidavimo jausmais meta-

mą pinigėlį šventose mišiose? Kaip geriau, kaip kitaip Tu beparodysi savo troškimą pasiaukoti Dievui? Juk tikra meilė dalinasi su mylimuoju visu, ką turi. Meilė duoda. Gailėjimasis, pavydas, murmėjimas nėra meilės ženklai. Ir jei kunigai nustotų daryti rinkliavą mišių metu, jie atimtų gražiausią progą tikintiesiems regimu būdu prisidėti prie mišių aukos, pabrėžti savo meilę išoriniu gestu.

Rašai: "mokėk, duok". Ne, kolekta nėra mokėjimas. Yra geros širdies auka. Niekas nereikalauja prievarta, tartum koks mokesčių ar muito rinkėjas. Ar kunigas, ar parapijos komiteto narys eina rinkti, juodu tik duoda progą tikintiesiems suteikti savo auką, neišeinant iš savo vietos.

"Bet Lietuvoje to nebuvo". Daug ko nebuvo Lietuvoje, o čia vartojame ir džiaugiamės. Be to, Lietuvoje bažnyčių reikalai buvo daug kuklesni, negu šičia. Kelios parapijos turėjo tenai savo privačią mokyklą? Klebonijos turėjo ūkius, kunigai gaudavo kad ir nedidelę algą iš valdžios. Kitiems bažnyčios tarnautojams buvo parapijos namai gyventi, daržai maistu apsirūpinti, tai, aišku, nebuvo reikalo nuolat prašinėti parapijiečių, kad jie išlaikytų savo patarnautojus. Bet čia, kaip Pats matai, viskas remiasi pinigais: ir bažnyčios, ir klebonijos, ir mokyklos, ir seserų mokytojų namai, ir senelių prieglaudos, ir ligoninės, pastatytos žmonių, parapijiečių aukomis. Juk nors seserys ir pusvelčiui darbuojasi, kad ir po 35 dolerius į mėnesį tegauna, vistiek esant jų 4, 5, ir 10, susidaro nemažos išlaidos per mėnesį ir per metus. O juk reikia ir kunigams suteikti pragyvenimo galimybes; pridėk dar vargonininko ir zakristininko algas. Iš kur ateis pinigai, jei parapijiečiai neduos? Valdžia čia nė cento neprideda. Ar neteisinga yra, kad išlaikytų tarnus tie, kurie naudojasi jų patarnavimais?

Ir dar vienas klausimas: ar ne daug lengviau yra paaukoti kas sekmadienį 10, 25 ar daugiau centų, negu jei reikėtų duoti visą sumą iš karto?

Galima, labai lengvai būtų galima sustabdyti pinigų žvangėjimą bažnyčiose, jei visi parapijiečiai sutiktų metų pradžioje atnešti parapijos kason iš karto tiek dolerių, kiek jie per metus, sekmadieniais vistiek suaukoja. Bet viena, tai tik gražūs norai, iki šiol niekur neįvykdyti. Kita, liturgiškai žiūrint, būtų gaila, nes žmonės nustotų progos kas sekmadienį atnaujinti savo meilės aktą Aukščiausiajam ir kartu lavintis dosnumo dorybėje.

Žinoma, kiekvieną ir geriausią dalyką galima iškreipti, negerai panaudoti. Galima ir su rinkliavomis įkyrėti. Bet galite būti tikras, nė vienas kunigas neturi teisės ir neprasimano savo naudai kolektų. Jei kurį sekmadienį yra antroji kolekta, tai ji yra įsakyta vyskupo, visos vyskupijos ir net viso krašto katalikų reikalams. Pav., kasmet daromos ypatingos kolektos: Šv. Tėvui sušelpti, vyskupijos seminarijai išlaikyti, Tikėjimo platinimo draugijai, Katalikų universitetui Vašingtone, vyskupijos našlaitynams, senelių prieglaudoms ir kitiems labdaros darbams finansuoti. Tik tas gali pykti už rinkliavas, kuris nepripažįsta jokių gailestingumo darbų. Ir jei tai daro katalikas, tai jis dvasia nėra katalikas. Tikras katalikas galvoja: "Kas vargsta ir aš nevargstu? Kas kenčia ir aš nekenčiu?" Kristaus mylėtojas stengsis prisidėti prie visų gerų darbų, pagal savo išteklius, nes ir jo troškimas yra pereiti šį gyvenimą, darant gera, kaip jo Mokytojas. Jis atsimena: "Kas daug sėja, tas daug ir piauna, kas nesėja, tas nepiauna."

Vienintelis dalykas, kur aš sutinku su Tavim 100 nuošimčių, tai kad ir man nepatinka kai kuriose parapijose įsigalėjęs nelemtas paprotys imti už sėdynes mokestį prie bažnyčios durų. Tikrai, tai prilygina Dievo namus prie teatro. Tai nėra daroma visur. Tai atbaido nuo bažnyčios atšalusius ir duoda jiems puikią progą pasityčioti iš tikėjimo. Būtų geriau, kad to nebūtų. Bet ir čia nėra būtinai reikalaujama, tik prašoma. Kas neduoda, nėra pavaromas iš bažnyčios. Ir jei kur tai yra įvesta, matyt, buvo rimtų priežasčių; pav., žinau pa-

rapiją, kur tie pinigai yra skiriami jos skoloms išmokėti.

Aišku, nemalonu yra suvargusiam žmogui, neturinčiam gana pinigų savo šeimai išlaikyti, kai paprašo aukos bažnyčiai ir negali jos duoti. Bet nė vienam šviesiai galvojančiam nereikėtų dėl to rausti. Tai krikščioniškasis nuolankumas, prisipažinimas: "Viešpatie, norėčiau viską Tau atiduoti, bet dabar nieko neturiu. Negaliu atimti vaikams duonos kąsnio, įmesdamas pinigą kolektai. Priimk mano neturtą, priimk mano gerus norus ir duok man nors tiek prasigyventi, kad galėčiau ir savo šeimos ir Tavo Bažnyčios reikalams ištekti". Ar tai ne graži, ne išmintinga nuotaika?

Pagaliau ne vienas tų, kurie taip labai burnoja prieš kolektas, nuėję smuklėn ar kur kitur, praleidžia ne centais, o doleriais ir dešimtimis ir nesigaili, ir nedejuoja! Tik tada ima skaičiuoti kiekvieną centą, murmėti, kritikuoti, kai reikia duoti šventiems tikslams. Yra "Judo grašių", bet yra ir "Judo pavydo", kurs murmėjo ant Magdalenos, kam ta išleido keletą šimtų denarų Kristui kvepiančiais aliejais patepti, o neatidavė vargšams. Kristus ją pagyrė, o Judui ne vargšai rūpėjo, bet savo paties kišenė.

Ar duosi kolektos ar neduosi, visada žiūrėk, kad tai būtų iš Dievą mylinčios širdies daroma. Kai Pats negali duoti, džiaukis, kad kiti gali. Štai, mano supratimu, krikščionies vertas nusistatymas.

J. Kidykas, S.J.

Brangus Lietuvi,

Štai jau ir antras nuoširdžių laiškų rinkinėlis Tave aplanko. Į pirmąjį gavome ir atsakymų. Visi yra tais laiškais patenkinti, tik vienas kitas nenori sutikti su "Sponsoriaus Džano" mintimis. Manome, kitam numeriui koks nors "dypukas" parašys, kaip jam atrodo tas tautiškumo klausimas. Juk mums, norintiems vienas kitą suprasti, yra naudinga žinoti tiek vietinių lietuvių tiek tremtinių pažiūras ir įsitikinimus. Redakcija, dėdama tokius straipsnius, nepasisako nei už nei prieš.

Rašykite, ko dar pageidaujate ir laukiate iš "Laiškų Lietuviams". Mes norime, kad jie visiems patiktų, kad aplankytų ir sujungtų po visą pasaulį išblaškytus lietuvius. Norėtume juos ir iliustruoti, todėl siųskite gražių fotografijų.

Visi, kurie gavote 1 ir 2 nr. susipažinti, malonėkite užsisakyti, nes mes norime žinoti, kiek egzempliorių turėsime toliau spausdinti, o taip pat jau Administracijoje guli ir kelios sąskaitos už spausdinimą ir persiuntimą...

Paraginkite ir kitus lietuvius, kad užsisakytų, nes gauti ir skaityti laišką visiems yra įdomu, o čia bus ne tik įdomu, bet ir naudinga.

Iš pradžių manėme leisti tik aštuonių puslapių laikraštuką, tikrai nežinodami, ar galėsime padidinti, todėl ir prenumeratą buvome nustatę 50 centų metams. Nuo šio numerio, skaitytojams ir bendradarbiams pageidaujant, jis visuomet išeis 16 puslapių, todėl esame priversti ir prenumeratą pakelti iki vieno dolerio. Kas jau atsiuntė 50 centų, jei galite, prašytumėm pridėti dar 50.

O jei kas visai negalėtų užsimokėti ir norėtų gauti laikraštėlį, tepraneša, siuntinėsime nemokamai.

Šia proga tariame nuoširdų lietuvišką ačiū pirmiesiems savo bendradarbiams, platintojams ir rėmėjams "Draugo" Redakcijai, "Darbininko" Redaktoriui Prof. S. Sužiedėliui, T. J. Bružikui, Kun. Dr. J. Navickui — Šveicarija, Kun. Pr.Jurui — Lawrence, Mass., Kun.K.Balčiui — Amsterdam, N.Y., V. Prižgintui — Los Angeles, Cal., Mok. K. Keblinskienei — Brockton, Mass., A. Mantautui — Elmhurst, Pa., P.Eitutienei, A.Rimkienei, A.Kirstukaitei — Čikaga, E.Vilučiui — Ind. Harbor, Ind. ir visiems kitiems, kurie jau suspėjo bet kokiu būdu mums padėti. Tegul Dievas atlygina visiems!

Redakcija ir Administracija

"LAIŠKAI LIETUVIAMS" leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S.J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 8101 Champlain Ave., Chicago 19, Illinois, U.S.A.

Metinės prenumeratos kaina 1 doleris, atskiras numeris 10 centų.

"LAIŠKAI LIETUVIAMS" (Letters to Lithuanians) Published monthly by the Jesuit Fathers. Office of Publication R.F.D. 2, Putnam, Conn. Subscription $1.00 yearly.

Šv. Kazimiero klišė paskolinta Š.K.Aidų. *Vinjetės dail. Vijeikio*

V. 359439